

Nový program v UNLP Košice pomôže pri diagnostike cievnych mozgových príhod (12. júla 2017, ZdN)

12. júl 2017 - Univerzitná nemocnica Louisa Pasteura (UNLP) v Košiciach zaviedla ako prvá na Slovensku program Aspects, ktorý umožňuje zlepšiť a urýchliť diagnostiku cievnych mozgových príhod, s tým prispieť k zvýšeniu percenta pacientov, ktorým bude poskytnutá akútna liečba

Ide o skóre na hodnotenie rozsahu ischemických zmien u pacientov s ischemickou cievnu mozgovou príhodou. Informovala o tom dnes hovorkyňa UNLP Ivana Stašková.

Akútna liečba cievnych mozgových príhod má dve zásadné limitácie pre podanie – čas a rozsah ischemického ložiska. Intravenózna trombolýza sa podáva v časovom okne do 4,5 hodiny a mechanická trombektómia je indikovaná do šiestich hodín. Najlepší výsledný stav je, samozrejme, pri podaní v čo najkratšom čase.

"Pri predlžovaní časového okna sa kladie väčší dôraz na rozsah ischemického ložiska, ložisko nad jednu tretinu povodia predstavuje riziko hemoragických komplikácií. Práve u týchto pacientov je počítačové vyhodnotenie Aspects skóre prínosom pri rozhodovaní o podaní a nepodaní akútnej liečby a zvyšuje bezpečnosť akútnej liečby," priblížila Stašková.

Desaťbodové kvantitatívne topografické CT skóre je využívané u pacientov s cievnu mozgovou príhodou (CMP) v povodí strednej mozgovej tepny. Je rozdelené na oblasti zásobované jednotlivými vetvami a každej oblasti je priradený jeden bod.

Základné skóre je desať bodov a za každú oblasť postihnutú ischémiou sa odtráňa jeden bod. Čím je nižšie skóre, tým horší je výsledný stav a prognóza pacienta.

"Posudzovanie rozsahu ischémie je závislé aj od skúseností vyšetrujúceho a aj u skúsených rádiológov a neurológov sa vyhodnotenú skóre môže líšiť. Počítačový program na vyhodnocovanie CT umožní presnejšie posúdenie rozsahu ischémie a rozhodnutie o ďalšej liečbe odstránením subjektívneho faktora vyšetrujúceho," vysvetlila hovorkyňa.

Zmena manažmentu pacientov s CMP je aj prioritou Ministerstva zdravotníctva SR, ktoré už vypracovalo sieť primárnych a sekundárnych "iktových centier" pre akútnu liečbu CMP.

UNLP Košice je zaradená medzi sekundárne centrá. Počas májového kongresu európskej organizácie pre liečbu cievnych mozgových príhod ESO v Prahe prvýkrát oceňovali nemocnice, ktoré dosiahli vytýčené kritéria kvality a UNLP Košice získala zlaté ocenenie.

Každých 30 minút zomrie alebo je invalidizovaný pacient s CMP len preto, lebo nie je liečený v správnom čase na správnom mieste, teda dostatočne rýchlo v nemocnici vybavenej personálne, technicky a procesuálne.

Organizácia ESO preto v spolupráci s národnými spoločnosťami pre liečbu CMP vypracovala odporúčania pre zrýchlenie a zlepšenie diagnostiky ochorenia.

Na doplatkoch za lieky možno ušetriť výberom generík

(12. júla 2017, ZdN)

12. júl 2017 - Pacienti môžu na liekoch ušetriť, pokiaľ siahnu po ich generických náhradách Union zdravotná poisťovňa vypočítala, že keby len jej poistenci siahli po najlacnejších verziách lieku na trhu, zaplatili by menej o dva milióny eur ročne. O generikách sa môžu poistenci poradiť s lekárom aj lekárnikom.

Viac predpisovaných generických liekov neznamená úsporu na nákladoch pre zdravotnú poisťovňu.

"Ušetria však pacienti, pretože doplatky za generické lieky sú spravidla nižšie ako doplatky za originálne lieky. Zdravotné poisťovne hradia z verejného zdravotného poistenia rovnakú sumu pre celú skupinu liekov, ktorej sú originálne aj generické lieky s rovnakým efektom," vysvetlil PR špecialista Dôvery Matej Štepianský.

Podľa revízneho farmaceuta ZP Union Tomáša Tesaľa majú generické lieky výrazne nižšiu cenu ako lieky originálne, pretože do ich ceny sa nezapočítavajú náklady na výskum a vývoj. "Tieto lieky sa prísne porovnávajú so svojimi "originálmi". Pri testoch musia mať rovnaké účinky a musia byť tiež rovnako bezpečné," priblížil.

Výnimočne sa môže stať, že generikum nie je pre pacienta vhodné – vtedy by to mal lekár uviesť na recept.

Generikum je liek, ktorý vyrába tzv. generická firma po tom, ako originál stratil patentovú ochranu. Účinná látka je rovnaká, líšiť sa môžu pomocné látky. Lacnejšie náhrady možno nájsť napríklad v skupine antibiotík, liekov na srdce, na tlak, cholesterol, u liekov pôsobiacich na tráviaci systém či pri antidepresívach.

Napríklad originálna verzia jedného z antibiotík na angínu má doplatok 4,13 eura, za generikum by pacient zaplatil 0,48 eura.

"Rovnako sa dá ušetriť aj na liekoch na cukrovku. Kým za originálny liek platíte doplatok 5,48 eura, generikum môže byť dokonca úplne bez doplatku," doplnila hovorkyňa Union ZP Beáta Dupal'ová Ksenzsigová.

Pred cestou na dovolenku treba pamätať aj na návštevu lekára

(12. júla 2017, ZdN)

12. júl 2017 - Pred cestou na dovolenku netreba zabúdať na návštevu lekára. Myslieť by na to mali najmä cestovatelia, ktorí sa chystajú do krajín s nízkym hygienickým štandardom, zvlášť tróпов a subtropov, pripomína hlavný hygienik SR Ján Mikas.

Poradiť by sa mali aj ľudia s dlhodobými zdravotnými problémami. Lekár poradí s prevenciou ochorení, možnostiach samoliečby, poskytne informácie o očkovaniach či dôsledkoch cesty na zdravotný stav.

"Ak je to potrebné, ošetrojúci lekár odošle cestujúceho na niektoré zo špecializovaných pracovísk, ktoré mu poskytnú informáciu o aktuálnom riziku infekcií v jednotlivých krajinách, o príslušnej prevencii vrátane ochrany pred maláriou a zabezpečia potrebné očkovania," povedal Mikas.

Informácie o epidemiologickej situácii v európskych krajinách možno nájsť aj na webových stránkach Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb či Úradu verejného zdravotníctva SR.

U pacientov s ochorením srdca a vysokým krvným tlakom pred vycestovaním odporúča odborník rovnako konzultáciu s ošetrojúcim lekárom.

"Ak ide o dlhú cestu, respektíve dlhší pobyt, pacient by mal mať určite so sebou lekársku správu s uvedenými ochoreniami, na ktoré sa lieči a lieky, ktoré užíva," uviedol Ivan Očadlík, internista z bratislavskej Polikliniky Falck Radlinského.

Lekárske správy stačí mať v slovenskom jazyku. Môže sa však stať, že niektoré letecké spoločnosti budú vyžadovať od pacientov, ktorí prevážajú lieky, aj správu v angličtine.

"Ak pacient podstupuje dlhú cestu lietadlom, autobusom či autom, jeho ošetrojúci lekár môže odporučiť malú dávku liekov proti zrážaniu ako prevenciu tvorby krvných zrazenín v cievach, hlavne v oblasti dolných končatín," priblížil ďalej Očadlík. Počas cesty treba pamätať aj na pitný režim.

"Netýka sa to iba starších pacientov. Najmä dlhá cesta autobusom s malými prestávkami je často zdrvivá a človek sa 'bojí' prijímať tekutiny, aby nemusel šofér zastavovať častejšie. Považujem to však za obrovskú chybu," uzavrel odborník.

Rôzne – Výber z tlače (12. júla 2017 – TASR)

Podľa návrhu ministerstva zdravotníctva sa budú na financovaní niektorých drahých liekov podieľať aj nemocnice, ambulancie či výrobcovia. Nikto z nich však s takou možnosťou vo svojich rozpočtoch nepočíta. Podľa denníka PRAVDA považujú tento návrh pacienti s Parkinsonovou chorobou za nezodpovedný. Obrátili sa preto s otvoreným listom na premiéra Roberta Fica. Podľa predsedníčky patientskej organizácie Parkinson Slovensko Kataríny Félixovej konkrétne návrhy v novele zákona o podmienkach úhrady liekov budú mať pre nich v prípade ich schválenie negatívny finančný dosah. Viac informácií prináša denník na titulnej a štvrtej strane v článku s názvom "Obavy zo straty moderných liekov".

Minulý rok sa na Slovensku stavalo 97 kilometrov diaľnic či rýchlostných ciest. Dokončiť a odovzdať do užívania sa podarilo jediný úsek - obchvat Bánoviec nad Bebravou v dĺžke 9,5 kilometra. Zo zverejnených čísel Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS) vyplýva, že dĺžka diaľnic, na ktorých sa vlni pracovalo, bola o 37 kilometrov kratšia ako pred rokom. Tému sa venuje denník HOSPODÁRSKE NOVINY na titulnej strane v článku s názvom "Z 97 kilometrov diaľnic štát dokončil ani nie desatinu" a na druhej strane v príspevku s názvom "Štát bude stavať málo autostrád".

Podľa denníka SME môže byť neliečiteľná kvapavka o pár rokov úplne bežná. Baktéria, ktorá spôsobuje túto chorobu, si totiž začala vytvárať odolnosť proti antibiotikám. Prípady čiastočnej odolnosti proti liekom sa vyskytli už aj na Slovensku, kde je najviac nakazených v Bratislavskom samosprávnom kraji (BSK). Viac informácií prináša denník na titulnej strane v článku s názvom "Kvapavka odoláva aj na Slovensku" a na 11. strane v príspevku s názvom "Kvapavke rastie odolnosť na antibiotiká".

DENNÍK N prináša rozhovor s ministrom životného prostredia. László Sólymos (Most-Híd) sa vyjadril okrem iného k problému vrakunskej skládky či prílišnému rúbaniu v Nízkych Tatrách. Rozhovor denník uverejňuje na štvrtej a piatej strane pod názvom "V Nízkych Tatrách rúbali priveľa".

Po vzore slovenského ministerstva pôdohospodárstva si aj české ministerstvo poľnohospodárstva dalo urobiť veľký prieskum kvality potravín a drogérie. Testovalo sa 21 výrobkov z Česka, zo Slovenska, Maďarska, Rakúska a Nemecka. Testy ukázali, že v krajinách bývalého východného bloku, kam patrí aj Slovensko, sa výrobky rovnakej značky predávajú v nižšej kvalite a niekedy aj s nižšou hmotnosťou. Tému sa venuje denník NOVÝ ČAS na druhej aj tretej strane v článku s názvom "Potvrdené! Predávajú nám šmejdy".

Turisti v Slovenskom raji čakajú v dlhých radoch. Jedna z najobľúbenejších turistických oblastí praská vo švíkoch, informuje denník PLUS JEDEN DEŇ v článku uverejnenom na titulnej strane s názvom "Pod rebríkom čakáte aj dve hodiny". "Situáciu komplikujú samotní ľudia. Zastavia sa v tzv. lieviku pri vstupe, kde sa fotografujú. Ani sa nenazdajú a o niekoľko minút sa ich tam zhromaždí niekoľko desiatok", vysvetľuje starší záchranár-špecialista Ján Knuteľ. Rady pre turistov prináša denník na druhej strane v príspevku s názvom "Chcete ísť do Raja? Už je tam plno!" a na tretej strane v článku s názvom "Popri vstupnom nezabudnite na poistenie".
